REDACȚIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
TELEFON Nr. 226.
Scrisori nefrancate nu se primesc.
Manuscripte nu se retrimit.
Inserate
se primesc la Administrațiune Brașov și la următoarele
BIROURI de ANUNȚURI:
In Viena la M. Dukes Nachf., Nux. Augenfeld & Emeric Lesner. Heinrich Schalek. A. Oppelik Nachf., Anton Oppelik. In Budapesta la A. V. Goldberger. Ekstein Bernat. Iuliu Leopold (VII Erzsébet-korut).
Prețul inserțiunilor: o serie garmond pe o coloană 10 bani pentru o publicare. Publicări mai dese după tarifă și invoială. — RECLAME pe pagina 3-a o serie 20 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANUL LXXI.

Telefon: Nr. 226.

GAZETA apare în fiecare zi
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 24 cor., pe șase luni 12 cor., pe trei luni 6 cor.
N-rii de Duminecă 4 cor. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminecă 8 fr. pe an.
Se prenumeră la toate oficiile poștale din întru și din afară și la d-nii colectori.
Abonamentul pentru Brașov;
Administrațiunea, Piața mare târgul Inului Nr. 30. etagiu I. Pe un an 20 cor., pe șase luni 10 cor., pe trei luni 5 cor. Cu dusul acasă: Pe un an 24 cor., pe șase luni 12 cor., pe trei luni 6 cor. — Un esemplar 10 bani. — Atât abonamentele, cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 104 Brașov, Duminecă 11 (24) Mai 1908.

Compromisul nou-nouț.

S'a hotărât în cele din urmă și cu urcarea soldei oficerilor din armată. După-ce au făcut puțină gălăgie ziarele unguresci cu „situațiunea critică“ creată în urma divergenței dintre guvernul din Viena și Budapesta, cei doi miniștri-prezidenți au aflat iarăși formula pentru un *compromis* și fericiții contribuabili ai acestei țări vor avea și ei să resimtă urmările acestui compromis, după care Ungaria va contribui partea ei pentru urcarea lefurilor ofițerești. Și fiindcă una e legată de alta, se vestește acum, că după lege, care pretinde ca lefurile honvezimei și ale gendarmeriei să fie pe aceeași treaptă cu lefurile din armata comună, vor trebui să se urce și cheltuielele pentru honvezi și gendarmi, cu nu mai puțin de 1 milion și 600 mii coroane.

Numai într'o privință nu s'a putut stabili înțelegere deplină. Austriacii au cerut să se țină sesiunea delegațiunilor deja în vara anului acestuia, iar guvernul ungar cere să se țină în luna Septemvrie. Ministrul de externe și ministrul comun de războiu se angajaseră însă cu cuvântul lor, că vor face ca delegațiunile să se întrunească în decursul verii.

Nereușind cei doi miniștri comuni, ei au tras consecențele și într'o audiență privată, ce se zice că au avut'o ieri la Majestatea Sa, baron Aehrenthal și Schönaich și-au dat dimisiunea. Firește că totul reducându-se la o formalitate, Majestatea Sa a denegat să primească dimisiunea și așa e speranță sigură, că criză nu va isbucni nici între miniștrii comuni. Nici nu e timpul de criză pe când serbările jubilare din Viena pentru Majestatea Sa sunt în toiul lor.

Era clar și învederat, că Ungaria nu putea să se eschiveze de a contribui partea ei cuvenită pentru înbunătățirea sorții oficerilor în armata comună; ar fi fost însă lucru cuminte dacă, prevăzând aceasta, guvernul ungar nu mai trăgănă atâta cu rezolvarea acestei cestiuni.

Dar n'ai ce-i face, — trebuia să se întâmple așa pentruca guvernanții să-și treneze mai întâiu pe aderenții lor kossuthiști și să-i câștige pentru ideia că totuși trebue date și milioanele acelea, plus aproape două milioane pentru armata teritorială de honvezi și pentru gendarmii d-lui Andrassy Gyula junior.

Foile guvernamentale maghiare spun, că în sânul coaliției compromisul încheiat Joia trecută de Wekerle a fost primit cu aprobare. Cum să nu, când e vorba să nu scape din gură ciolanul ce mai dă încă mult de ros celor dela putere. Și ce ar fi de statul național maghiar, dacă s'ar întâmpla catastrofa ca koșuthiștii să cadă iarăși în disgrație și să ajungă din nou nu știm ce general în fruntea cabinetului?

Cestiunea cea mare pentru toți cei, cari vreau să proorocească viitorul — este și va rămânea: Oare putea-vor scăpa în cursul timpului resfățații discipuli ai lui Ludovic Kossuth de soartea, ce trebuie să ajungă pe ori și cine, care în buimăceala norocului, ce l'a ajuns, nu-și poate da seamă de reala lui situațiune?

Răspunsul îl va da viitoriul.

La jubileul „Gazetei“.

Maiu 1908 —

Mai bine 'mi retrag din hrana trupului, ca să contribui și eu c'un minim pentru cei cari ne dau hrana sufletească. Primiți Vă rog pentru fondul jubilar destinat spre ajutorarea ziariștilor români *5 (cinci) coroane* aici alăturate.

Pribeagul.

Pentru fondul jubilar a mai contribuit d-l *Iosif Filipan* preot în Natol *2 (două) coroane* și 70 bani.

D-l *A. Coleșiu* din *Focșani* ne trimite cu data de 6 Mai st. v. 1908 pentr'un exemplar al numărului jubilar suma de *douăzeci coroane*.

Din dieta ungară. In ședința de alaltăeri a fost votat și în special budgetul ministrului de instrucțiune publică. In ședința de după amiazi s'a început desbaterea budgetului ministerului de justiție.

Reforma electorală. Ministrul Andrassy va răspunde săptămâna viitoare la interpelația dep. socialist Mezöffy în afacerea reformei electorale. Se crede, că cu acest prilej Andrassy va anunța terminul, când va presenta dietei acest proiect.

Autonomia catolică călărește iute. Apponyi a spus în cameră, că încă în sesiunea de vară va prezenta camerei proiectul de lege asupra autonomiei catolice și totodată îl va însoți de proiectul de lege relativ la regularea congruei preoților catolici.

Foaia oficioasă »Keleti Ertesitö« mai comunică că contele Apponyi s'a înțeles mai înainte cu episcopii catolici, cari la ultima lor conferență au discutat și primit și *statutul pentru autonomia catolică* cu 13 voturi. Aceste statute vor fi acuma prezentate regelui de către ministrul de culte spre aprobare apoi vor fi trimise la Roma spre a dobândi și aprobarea Papei.

Numai după ce va sosi aceasta aprobare, Apponyi va prezenta proiectul de lege amintit.

Statutele acele oare nu conțin nici un fel de paragraf, care să prejudece dreptului de autonomie și independenței bisericeși a Românilor uniți? Nu știm nimic, n'auzim nimic. Tăcere mormântală domnește *intra muros*. Nu cumva să fie prevestitoare unei vremi furtunoase!

Reluarea legăturilor diplomatice cu Grecia. Din București se anunță că guvernul tratează reluarea legăturilor diplomatice cu Grecia. Se mai adauge, că locul de ministru al României la Atena va fi încredințat d-lui Popovici, consilier de legație, fost prim secretar la legația română din Paris.

Desbaterea budgetului ministrului de culte.

In ședința de Mercuri după amiazi a dietei au luat, precum știm, cuvântul la desbaterea generală a budgetului ministrului de culte, deputații naționaliști Dr. A. *Vlad* și Coriolan *Brediceanu*.

Dep. Dr. A. Vlad a spus între altele următoarele:

Din punct de vedere naționalist cred că suntem în drept să așteptăm ca naționalitățile și în deosebi Românii, cari sunt în număr de trei milioane aici în țară să li-se dea din partea statului baremi acea atențiune, de care se bucură cele 25.000 de Italieni din Fiume. Din punctul de vedere al statului e doar' mai importantă îndestulirea milioanelor de nemaghiari, ca interesele celor 25.000 de Italieni.

Văd cu părere de rău, că ajunge de asupra direcția șovinistă, care de fel nu se poate potrivi cu libertatea..... eu cred, că tendența, scopul ce servește acestor direcții, peste tot nu va promova consolidarea țării. Vedem cu părere de rău, că mai ales sub actualul ministru de culte cu abatere dela usul tradițional de până aci, în legile noastre și anume în art. de ege XXVII din 1907 a fost înarticulat din punct de vedere cultural principiul egalității de drept. (Contestări zgomotoase). Cred, că nu ar fi greu să arăt chiar din acea lege, că propriamente inegalitatea de drept a fost sancționată prin lege. Anume în art. de lege XXVII din 1907 se pune mare pond pe instruirea băeților maghiari în limba lor maternă, în vreme ce în școlile de stat și în cele comunale bieții nemaghiari n'au voie să fie împărtășiți de același favor. (Contestări). Dați-mi voie, eu nu cunosc nici o școală poporală de stat, unde învățământul s'ar face în limba naționalităților...

Zilele trecute a apărut într'o gazetă redactată în limba română și susținută de

---

FOILETONUL »GAZ. TRANS.«

Intâiul fior.

— *Schiță de* Em. Gârleanu. —

Se întinsese pe pat, și, cu mâinile supt cap, cu ochii închiși, se odihnea... Nu-i venea să creadă, că trecuse examenele, că făcuse drumul dela Roman la moșie, că era, în sfârșit, acasă. Ii răsuna glasul subțire al dirigintelui, care citise lista de promovați. Când îi venise și rândul lui, ce străin îi sună numele în gura profesorului! »Al douăzecilea, Ion Dragomir«. Era numele lui. A ieșit repede din clasă, și-a dat cărțile în dar prietenului Jilescu, dintr'a cincea, și glonț a fost acasă.

»Am trecut«. Și sărutări și îmbrățișări! Iar moșul Ghiță îi strânse mâna vârtos; când i-o lăsă, simți că-i rămâne ceva în palmă: O hârtie de douăzeci de lei. Intâia hârtie! Două zile, nu o schimbase. Cu francii era mai deprins. Ei, dar la urma urmei, a jerfit-o. Și jertfirea a adus și întâiul chef. Trei halbe, una după alta, el singur. Apoi ține-te boală o săptămână în cap, Moșul Ghiță când a aflat, a venit, i-a strâns mâna și-a oftat.. »Haaalal de tinerețe! Mă, pe vremea mea, unul ca tine rupea fierul...« Și-o tuse abrașă îl apucă pe bietul bătrân! Pe vremea lui! E-ne! Apoi, repede s'a pus la cale călătoria la țară cu trăsura, în Iulie, des de dimineață. Aveau să pornească în două trăsuri, în una bătrânii, — părinții și moșul Ghiță, în a doua dânsul cu cei doi veri — logodiți. — In zorii zilei au pornit. Bătrânii înainte. El, s'a suit în trăsura verișorilor, pe capră. Niciodată nu simțise mai puternic adânca mulțumire a primblării în aerul proaspăt, rece ca o apă, al dimineței. Drumul ținea dealungul Siretului, numai prin lunci.

Caii mergeau voioși și uneori, printre răchiți, razele soarelui ce răsărea, le presăra pe haine un colb de aur. Când au intrat în pădure, mirosul ierbei înrourate îi străbătu sufletul.

Ramurile copacilor se împreunau deasupra; mergeau ca prin umbrele înserării. Tocmai departe, la capătul celălalt, zarea se deschidea, se arăta ca printr'un geam. Atunci dânsul vroi să arate verișorilor priveliștea, dar în clipa când întoarse capul spre ei, dânșii își deslipiră buzele. Se sărutau. Cuvântul îi înghețá pe buze și restul drumului nu-i mai păru atât de frumos. Ce străin era alături de băietanul de lângă dânsul.

După ce-au ajuns acasă, ziua a trecut repede. Și acum, seara, fiecare și-au luat odaia în primire. Acum se odihnește, și toate împrejurările i s'au strecurat prin minte una după alta, ca minutele la un ceasornic.

Trebuie să fie târziu; în odaia lui e o lumină ca ziua. Luna își strecoară razele prin geamurile fără perdele. Se deslușește bine divanul, scaunul, portretul bunicului din fund, din colțul stâlpului sobei, lumina se scoboară și se leagănă ca o năframă atârnată acolo. Crengile teiului se mișcă ușor; uneori umbrele frunzele pâlpâesc repede în bătaia razei ca niște fluturi de noapte, apoi se pierd iar.

Frumos trebuie să fie afară! Se scoală, aleargă la fereastră și o deschide. Adierele leneșe ale vântului stârnește mirosul îmbătător al mălinilor, ale cărora fiori sclipesc în noaptea aceasta ca niște farfurioare de argint. Trase un jîlț lângă fereastră și rămase acolo pierdut. Ce frumos miroase mălinii. Mireasma îmbătătoare îl înfășura, par'că bea dintr'un izvor de munte. In bătaia lunii, livada se desfășură întreagă, copacii par niște umbre însuflețite ce se apropie, își șoptesc, își dau mâna și câte odată se îmbrățișează. Da' cele două crengi de colo par'că s'au strâns puternic una la sânul celeilalte. E un șopot tainic. Și deodată din tăcerea aceasta, un piruit se revarsă ca o cădere de mărgăritare. O pasăre se înșelase poate că sosise zorii.

Privi îndelung, așa ca pierdut; deodată băgă de seamă trupul încremenit par'că, al unui cal ce stătea în mijlocul paziștei cu gâtul întins, cu ochii țintă în depărtare. Din toată lumea de umbre, el, singura ființă părea fermecată, împietrită acolo de vraja adâncă a acestei nopți de vară. Ce gânduri străfulgera oare în mintea acestor viețuitoare care n'au cuvântul?

Cu capul pe spate, cu privirile topite în depărtările străvezii, gândurile îl cuprinse iarași. O adiere îi atinse ușor fața, privi iar livada, umbrele iarăși se îmbrățișară par'că, și o răcoare dulce îl înfășură, — îl înfășură ca acolo, în pădure, în zorii dimineței. Și deodată, ca o sclipire, i-se întrupă în față drumul, trăsura și mișcarea capetelor drăguțe ale verilor lui, când și-au desprins buzele. Atunci par'că o căldură îi năvăli în suflet, îi cuprinse pieptul, i-se ridică în obraji. Inchise ochii și își ținu strânse pleoapele să păstreze cât mai mult închipuirea aceasta. Și încetul cu încetul izbuti. Cele două capete rămâneau alăturate, buzele nu se mai desprindeau, se sărutau prelung, se sărutau pentru el, ca să-i placă lui, să simtă el mulțimea. E frumoasă verișoara. Are ochii negri, și părul bogat. Și totuși... totuși nu se înșela: fetița bălae cu ochii albaștri pe care o întâlnea de câte ori se ducea dimineața la școală, e mai frumoasă par'că. Da, e mai frumoasă decât vara lui. Dar de ce se gândește oare la ea? De ce până acum nu-i încolțise în suflet dorința s'o privească așa, cum dorea s'o aibă astăzi în fața ochilor lui... Dar, era mai frumoasă. Par'că o vedea mergând ușor-ușor, puțin săltat, cu capul în jos... Strânse pleoapele mai tare... Verișorii își prelungesc sărutul. Dar nu; acel cap bălaiu nu e al verișoarei, e al ei, e al celeilalte, și băiatul e el. Ei se sărută. Ar vrea să nu-și mai deslipească buzele... Mirosul mălinilor îl îmbată, întinde brațele și cuprinde la piept o umbră scumpă, în care se topește întreg par'că, și două șoapte îi sbor într'un suspin adânc: »Ah! dragă!«

„Convorbiri critice“.

guvern, programul Românilor aşa zişi moderaţi, al căror sufleur este profesorul universitar din Cluj, Moldovan Gergely.

Pro prima: Legislaţia să nu împiedice desvoltarea instituţiunilor culturale existente; pro secundo: în şcoalele poporale de stat, în cari numărul copiilor de Români trece peste 30 la sută, învăţarea limbei române să fie obligatoare pentru aceştia; pro tertio: religiunea să se propună în limba română.

Eu cred că acestea sunt pretensiuni destul de moderate, pe cari dacă le comparăm cu usul de până acuma, vedem că noi măcar nici de atâta nu ne bucurăm. La noi în şcoalele poporale lipseşte cu totul învăţământul în limba maternă. Nici aceea nu este adevărat, că în toate şcoalele religiunea se propune în limba maternă a copiilor. Ştiu cazuri concrete, de ex. în gimnaziul reformat din Orăştie copiii numai aşa sunt primiţi, dacă părinţii lor garantează în scris că renunţă la propunerea religiunii în limba copiilor lor.

Dacă din acest punct de vedere cercetez politica d-lui ministru de culte, găsesc că ea nu se poate potrivi cu egalitatea de drept şi că de fel nu sunt îndestulit cu ea.

In dieceza Caransebeşului şi Aradului s'au întâmplat numeroase casuri, ca preoţilor li s'a detras congrua din causă că n'au votat pentru candidatul guvernului, calificând purtarea aceasta a preoţilor de un act nepatriotic. Cu privire la congruă, articolul de lege XIV din 1898 garantează ministrului un cerc de activitate destul de larg pentru a apăra interesele statului, pe cari este în drept să le apere. Mai ales ţin să protestez împotriva calomniilor rostite la adresa clerului gr. or. român, că acesta n'ar fi destul de patriotic...

Dacă şi patriotismul este judecat după partide, atunci fiecare partid poate spune despre preoţii, cari nu aparţin aceluiaşi partid, că sunt nepatriotici şi astfel aflându-se majoritatea în poziţia de a-şi validita arbitrul său, influenţa sa, ea va excepţiona din punct de vedere patriotic pe preoţii, cari din întâmplare n'au votat pentru candidatul oficios lipsindu-i de congruă. Eu cred domnilor, că atari consideraţii reacţionare, contrare libertăţii, nu ar trebui să stăpânească în astfel de chestii.

Deputatul *C. Brediceanu* ia cuvântul, arătând cauza de ce nu ripostează la atacurile adresate de *Markos*. Nu ţine de vrednică o atare discuţie, care nu poate duce la scop şi care se ocupă cu inzulte prea cunoscute de noi.

Decenii întregi am simţit puterea statului şi în causele cele mai bagatele. — Aminteşte cazul cu harta din Oraviţa. (Intreruperi şi zgomot).

Faţă cu declaraţia referentului, că *cei dela cârmă au de scop mài pre sus de orice să apere cultura naţională maghiară şi să o ridice la un nivel cultural european*, dl Brediceanu arată imposibilitatea unei astfel de direcţiuni culturale, atrăgând atenţiunea la nedreptatea ce se face prin desmerdarea culturii maghiare, nedându-se instituţiunilor culturale ale naţionalităţilor nici un ban de milă. Aminteşte că Asociaţiunea nu a primit nici un crucer măcar. (Apponyi: Zău că nu!) Dacă nu sunt sprijinite egal şi instituţiunile culturale ale naţionalităţilor, cum îşi închipuesc d-nii dela cârmă că se va întrupa şi realiza cultura intregei naţiuni? Cum va ajunge la nivel european?

Faţă de pretensiunile ce sunt permanent la ordinea zilei cu instruirea mai intensivă a limbei maghiare, d-nul Brediceanu arată că pe lângă formele instrucţiei de astăzi nici peste 400 ani nu se vor ajunge rezultatele, ce-şi închipuesc oamenii dela cârmă, că ar crea aşa numita naţiune uniformă. (Din stânga mişcări continue şi sgomot).

Din Hunedoara.

(Coresp. part. a „Gaz. Trans.")

Congregaţia comitatensă de aici şi-a ţinut Marţi în 19 Mai în Deva adunarea generală de primăvară.

Fiind abia de 20 de zile aici, nu cunosc bine referinţele locale şi aşa nu-s în stare să dau un raport detailat, ci mai mult impresiile ce le-am primit dela aceasta adunare.

C'un simţ nu de toate zilele întru în sala de gală a palatului comitatens, unde ştiam că aflu pe vitejii lui Hunyadi Corvinul, pe nepoţii tovarăşilor de luptă ai lui Horia şi reprezentanţii moţilor lui Iancu. Intrând găsesc la masa din stânga fişpanului o ceată compactă, gata de luptă, ba chiar purtând lupta.

Văzând în aceasta ceată pe cei câţiva cunoscuţi (d-nii V. Damian, Dr. Vlad, Dr. Iustin Pop, Dr. Ioan Pop, Dr. Bontescu, Dr. Olariu, Osvadă etc.) am dedus că cei ce formează aceasta »stângă«, sunt toţi Români. Erau 30—40 la număr. Vorbeau des şi cu pricepere. Discuţiile în meritul obiectelor le făceau numai ei cu d-nii Dr. Iustin, Pop, Dr. Ioan Pop şi Dr. V. Bontescu în frunte.

Cei din dreapta — Ungurii şi Saşii — votau numai, până când Românii cu vorbirile lor frumoase şi obiective au tras mereu asupraşi atenţiunea fişpanului baron Bornemisza.

Daună însă că Români nu s'au folosit de dreptul, ce li-se asigură prin art. de lege XLIV din 1868, care dă voie membrilor să vorbească în limba maternă (la excepţie, — pentru susţinerea dreptului — d-l Dr. Ioan Pop a vorbit odată româneşte.) N'am căutat a scuza faptul acesta în internul meu — pe cum nu voesc nici a acuza pe nimeni în public necunosând referinţele locale — dar fără voie mi-a căzut privirea asupra tabloului de pe părete, unde se vede Ioan Corvinul ieşind din castelul dela Hunedoara urmat de oastea sa. Involuntar mi-am adus aminte de cuvintele d-lui Alexici, care a zis că Hunyadi a comandat ungureşte celor câteva mii de Români, cu cari a obţinut învingerile lui strălucite dela poarta de fier şi Câmpul pânei. Şi totuşi au rămas Români.

Ce concluziune a făcut atunci. Nu-mi mai aduc aminte.

Viceşpanul Pogány Béla — în raportul său — să bucură de înaintarea ce o fac copii prin şcolile de stat în limba maghiară. »In şcolile gr. or. deşi ştiinţa în limba maghiară lasă încă mult de dorit, totuşi să observă o bunăvoinţă spre înaintare«. Cât pentru cele gr. catolice, aici găseşte d-l Pogány un »progres binevoitor în spiritul naţional maghiar care e chemat să servească politicei de înţelegere«.

Dă apoi seamă despre cei 187 de Ciangăi înpământeniţi din Bucovina pe teritoriul acestui comitat şi zău nu înţeleg cum nu îi pare ciudat să amintească numai cu 2 rânduri mai la vale despre cele 3623 de paspoarte, cari s'au dat emigranţilor. Insă având frică că va câştiga cuiva durere de cap cu aceste cifre, se grăbeşte a ne spune, că aceşti emigranţi, după un timp oareşcareva eară se reintorc în patrie.

»Mai cu seamă cei ce merg în România, neavând condiţiile de viaţă, se reîntorc iar aici. după ce şi-au câştigat acolo un capital mai mic sau mai mare, cu care apoi 'şi aranjează starea de acasă«.

Moţul nu mai pleacă »la ţară«, ci pleacă afară din ţară«.

C'un cuvânt miseriile pe cari le ştiam pe valea Someşului le-am găsit lângă Mureş doară şi'n mai mare măsură. Am găsit aceiaşi viaţă la comitatul, în care 85% ai locuitorilor sunt Români, care am văzut'o în Sălagiu, Satmar şi Maramureş despre cari comitate ne place a vorbi ca despre nişte părţi »slabe« şi »pierdute«.

Osianu.

Aniversarea naşterii nnui filoromân.

Poimâine, Luni în 12 (25) Maiu, îşi va serba în comuna sa natală Potstyn (Pottenstein) în Boemia, jubileul de 60 ani cunoscutul învăţat şi filoromân *Dr. Ioan Urban Iarnik*, profesor de limbi romanice la universitatea cehă din Praga. Dl Iarnik unul din cei mai buni cunoscători ai limbei române dintre învăţaţii străini, a fost totdeauna un adevărat prietin al poporului nostru; dânsul a urmărit cu dragoste toţi paşii înainte, ce i-am putut face în ultimii 30 de ani, cu deosebire însă s'a interesat de limba noastră, pe care o vorbeşte şi o scrie poate mai bine decât mulţi dintre noi şi de literatura noastră, care în timpul din urmă a făcut progrese aşa de frumoase.

Pe ambele dânsul a căutat a le face cunoscute lumei învăţate străine, iară de altă parte n'a pregetat a ne face cunoscute nouă Românilor câteva din podoabele vechei şi bogatei literaturi cehice (»Bunica« de Bozena Nemcova şi »Pavel cătană« sau »Recrutul« de I. Pravda). De aceea nici nu e mirare, că dl Iarnik se bucură de atâtea simpatii între Români.

Dânsul a fost ales încă în 1879 membru corespondent al »Academiei române«, iar ceva mai înainte membru onorar al »Asociaţiunei«. Afară de aceea a făcut parte din comisiunea Dicţionarului limbei române sub conducerea d-lui Al. Philippide şi cu hărnicia-i cunoscută a adunat mult material preţios, pe care de prezent îl foloseşte noua comisiune a Academiei, în frunte cu dl dr. Sextil Puşcariu.

Indeosebi nouă, Românilor ardeleni şi din Ungaria, învăţatul boem ne-a făcut servicii preţioase cu deosebire în a. 1891, când o societate de fruntaşi români dela noi, în frunte cu directorul »Gazetei« au cercetat frumoasa expoziţiune din Praga. Dânsul a servit atunci ca conducător al vizitatorilor Români.

In sânul poporului său dl Iarnik încă se bucură de cea mai mare vază şi stimă, fiind mai înainte rector al universităţii cehice din Praga, membru al Academiei cehice şi preşedinte al mai multor societăţi culturale. — Cu finea anului acestuia şcolar, dl Iarnik voia să se retragă în pensiune, după un serviciu rodnic de peste 30 ani; dar autorităţile şcolare l'au rugat să rămână şi mai departe în funcţiune. Dl Iarnik a primit, dar cu condiţiune, ca de aici înainte să ţină prelegeri numai asupra limbei şi literaturei române.

Trimitem şi noi ilustrului jubilar şi familiei sale cele mai călduroase urări de sănătate şi fericire.

Trăiască încă mulţi ani prietinul probat al poporului nostru!

Episcopul Dr. Teutsch în Bistriţă.

— 20 Mai st. n. 1908.

Onorată redactiune! In 20 Mai a sosit în Bistriţă căpetenia bisericii evangelico-săseşti din Ardeal, căreia de un timp i-se zice »*Episcop*«, faţă de numirea anterioară »*Superintendent*«, aşteptat fiind la gară şi pe stradele oraşului de-o mulţime enormă de credincioşi de ai săi.

De un şir de ani, oraşul Bistriţa a avut ocasiunea de a primi şi a vedea întrând acolo pe mai mulţi capi bisericeşti, poate pe ai mai tuturor religiunilor şi confesiunilor din patrie... mai toţi episcopii, şi apoi 2 metropoliţi, cu venirea domnitorului nostru în toamna anului 1891; apoi Episcopul reformat Szász Domokos, când cu sfinţirea bisericei reformate ungureşti, pusă la cale, să se facă de fişpanul de atunci Banffy; apoi Episcopul gr. cat. diecezan cu sfinţirea bisericei gr. cat din Bistriţă; Metropolitul Meţianu, cu ocasiunea sfinţirilor de biserică din jur. Şi de două ori până acum zelosul episcop pentru credinţa sa, Gr. Mailath.

Nu este însă punctul nostru de mânecare, în aceasta corespondenţă, să schiţăm misiunea şi lucrările interne pentru cari vine şi pentru cari a venit vre-un cap bisericesc între credincioşii săi. Avem să ne dăm seama despre forma, coloarea şi sufletul de manifestare al unui popor, care-şi primeşte conducătorul şi capul cultural şi religios al instituţiunilor sale şi al spiritului său de ginte şi de neam.

De admirat a fost mai ales pentru noi Românii din ţinutul Bistriţii manifestarea şi ţinuta etnică a poporului săsesc, la sosirea Episcopului său *Teutsch*..... Ori cum şi cum am întoarce foaia vieţii naţionale, rămânem tot pe lângă credinţa şi esperienţa, că vitalitatea, spiritul, cultura şi chiar viitorul unei naţiuni trebue să consiste în ideea de unire naturală şi de rassă a tuturor păturilor şi straturilor ce poartă acelaş nume şi vorbesc aceeaş limbă. Şi iarăşi puterea de viaţă a unui popor consistă în deşteptarea aceluia, pentru aş şti preţui actele sale naţionale şi pentru a şti iubi cu frenezie şi a şti onora cu pietate pe cei ce sunt puşi în fruntea spiritului său, pe cei ce sunt puşi ca Vestale a focului de cultură religios şi naţional!?...

Căci — cu venirea capului bisericesc evangelic-luteran în Bistriţă — pentru ca în 21 să înaugureze fundamentul noului edificiu gimnasial, ce se zideşte, iar apoi să meargă la Năsăud, să »sfinţească«, cum se zice, acolo o biserică evangelică-săsască, nou făcută, s'a văzut manifestându-se „*naţia*«, poporul, în un mod şi o formă, ce te împlea de cele mai duioase impresiuni! Nu de inteliginţă (deşi a fost multă inteliginţă săsască) e vorba aci! E vorba de popor, de fundamentul şi gardul unei naţiuni. Din 31 de sate din districtul evangelic-lut. al Bistriţii nu a fost iertat să lipsească presbiteriul (curatorimea) junimea de ambe secsele, apoi pompierii; şi au venit la Bistriţă chiar şi două muzici (fanfare) foarte bune, — din *Ujfalău* şi *Petriş*.

Dacă te uitai prin lungul Bistriţii, ţi-se părea, că s'au strâns atâţi oameni, îmbrăcaţi în sărbătoare, că poate aşteaptă ca şi în 1891 iarăş pe Domnitorul, şi dacă îi priviai mai de aproape, vedeai porturile cele mai variabile săseşti, dintre cari te făceau să priveşti mai mult la al Dumitrenilor, cu mantiile lor de lână albă până la călcâie, apoi la a celor cu nădragi mierii şi negrii, cu cămeşi albe de giolgiu lăsate peste ei...

Episcopul săsesc Dr. Teutsch, la gară fu salutat de preoţimea tractuală în talarele ei evangelice. a cărei interprete a fost protopopul (decanul) din Aldorf, Csalner. După aceasta salutare de binevenire a răspuns Ep. Teutsch cu-o voce oratorică acomodată, având timbru bărbătesc, accentuând strânsa legătură între biserica evangelică şi destinul poporului săsesc din această ţară.

Dela gară şi până la casa parochială din piaţă, unde-l aştepta preotul cetăţii *Krammer* cu presbiteriul, episcopul a percurs calea prin două rânduri de pompieri din toate satele săseşti, unde aceştia n'au mai ajuns, rândurile (cordonul), le-a continuat şi făcut poporul săsesc. sate după sate, grupuri lângă grupuri, între cari mai multe fete şi feciori, până la casele parochiale. Trăsuri au fost ca niciodată la primirea vre-unui cap bisericesc; şi popor ca nici când la primirea vre-unui vlădică. Notabili dela politică şi onoraţiori de altă naţiune nu am prea văzut; la gară am observat pe câţi-va Ovrei bogătani, îmbrăcaţi şi ei în haine de saloane, şi cari, aşa se vede, au luat şi ei parte la primire.

Am scris acestea sub impresiunea celei mai bune discipline şi sub impresiunea celei mai bune educaţiuni culturale şi de deşteptare a poporului săsesc. din ţinutul Bistriţii, ce s'a manifestat în faptă în ziua de 20 Mai.

Corespndentul.

Pelerinaj la Roma.

(Coresp. par. a „Gaz. Trans.")

Ancona, 20 Maiu 1908.

Din prilejul jubileului preoţiei de 50 de ani a Sfinţiei Sale Papa Piu al X. — episcopatul bisericei române unite cu Roma a hotărât a organiza un nou pelerinaj românesc la Roma, sub conducerea unui archireu, care să exprime Sfinţiei Sale omagiile şi din partea acestei biserici, care prin duplă legătură, a sângelui şi a credinţei se leagă de urbea eternă.

Conducerea pelerinajului s'a încredinţat celor doi episcopi mai tineri ai Românilor uniţi: Episcopul Orăzii Dr. Demetriu *Radu*, a fost însărcinat din partea Inalt. P. S. Domn Metropolit, ca să prezinte omagiile bisericei unite româneşti, ear Episcopul Lugojului Dr. Vas. *Hossu* a fost, încredinţat cu însăşi organizarea pelerinajului.

Acesta e în şir cronologic al treilea pelerinaj românesc. Cel dintâiu a fost la 1893, sub conducerea actualului Metropolit, *Dr. Victor Mihalyi* de *Apşa*, pe atunci Episcop la Lugoj. Al doilea avu loc la 1904 sub conducerea S. Sale Episcopului *Hossu*. Cesta al III-lea este desigur — se prevede de pe acum — cel mai impunător. Iau parte la aceasta manifestaţie românească aproape 90 persoane, preoţi şi mireni, domni şi dame, tineri şi bătrâni, în frunte cu doi archierei. Eată de ce va fi de interes, cred, pentru cetitorii »Gazetei« jubilare, a afla câte ceva despre acest pelerinaj.

Plecarea din Budapesta. Plecarea pelerinilor s'a făcut în două rânduri, în ziua de 19 Maiu din Budapesta. O parte a călătorilor au plecat dimineaţa la 8 oare, cu trenul personal, sub conducerea d-lui Dr. Daniel Fireza. Grupul acesta a avut ocazia de a vizita, în curs de un ceas, şi Agramul, capitala Croaţilor. Cea mai mare parte însă au pornit în aceeaşi zi d. a. cu trenul accelerat dela 5 oare, sub conducerea d-lui Dr. Iacob Radu. In Fiume sau întâlnit amândouă grupele, şi au luat vaporul spre Ancona. La Fiume s'au adaus grupului câţiva pelerini distinşi, cari sosiră câteva zile mai înainte acolo, spre a cerceta celebrul loc de vilegiatură Abbazia. Intre aceştia remarc pe d-l George Pop de Băseşti, venerabilul fruntaş, d-l Francisc Hossu Longin din Deva, cu d-na, d-l Dr. Amos Frâncu, adv. din Cluj, d-l P. Scridon (Năsăud), Ladislau Pop, Cluj, etc....

Pe mare. Vaporul »Villam«, pe care s'au îmbarcat pelerinii, era la 6 oare în portul Fiumei, unde s'au adunat toţi pelerinii, întâmpinaţi, şi călăuziţi cu devotament, şi de d-l F. A. Degan, cunoscutul importor de cafea şi ceaiu. Plecarea din Fiume s'a făcut la $7^1/_2$ pe un timp splendid. In tot decursul zilei marea a fost lină, ca un lac, frumoasă ca o zână, şi bună ca o mamă. Orice temere de ominosul rău de mare a dispărut; cea mai bună dispoziţie a umplut toate inimile. Când la $4^1/_2$ d. a., am sosit în portul »Anconei«, un regret părea, că cuprindea pe toţi; ar fi dorit se tot călătorească pe-o mare atât de frumoasă şi blândă!

In Ancona. In portul vechei cetăţi ne aştepta bunul episcop Dr. Hossu, care fu salutat cu entusiaste »să trăiască« înainte de a se opri vaporul. — După descărcarea bagajelor, ceata număroasă a peregrinilor porni, pe jos, la »Hotel Roma«; pe strade un public mare privea întrarea »Românilor«. Mai deosebită impresie făcea un ţăran din Săpânţa (Maramureş) venit cu părintele S. Balea preotul locului. In

costumul său original, cu părul în plete lungi cărunte, uriaşul Român atrăgea privirile tuturor, şi se auziau observări: »un ungherese!«

Aşezaţi la hotel, S. Sa episcopul învită toată ceata să-i fie oaspeţi la cină, şi până atunci să viziteze ce e de văzut. Câteva grupe porniră îndată să vadă monumentele oraşului, dintre cari adâncă impresie au făcut »Arcul lui Traian« şi monumentul lui Cavour. — Cina se ţinu în grădina hotelului. Toţi se simţiră foarte mulţumiţi a se vedea în jurul bunului părinte episcop.

La 11 oare seara plecăm la Roma, unde vom fi aşezaţi în hotel Alibert.

Romanus.

STIRILE ZILEI.

— 10 Maiu v.

Conferenţă publică. Dumineca în 11/24 Maiu 1908, îşi va desvolta d-l profesor A. Ciortea, conferenţa sa despre »*Căderea, atracţiunea universală şi formele energiei*« în sala festivă a gimnaziului. Inceputul la 6 oare seara. Intrarea e gratuită.

Omagiul şcolarilor vienezi adus Maj. Sale Monarhului. Din prilejul jubileului Maj. Sale Monarchului elevii şi elevele din şcoalele din Viena, în număr de 82000, au făcut Joi, pe un timp splendid la castelul Schönbrun, o manifestaţiune de omagii bătrânului monarh; toţi membrii familiei imperiale erau prezenţi şi corpul diplomatic împreună cu marii demnitari şi numeroase persoane învitate. După o piesă frumoasă ezecutată de copii, o actriţă reprezentând Austria, a prezentat omagiile copiilor din Austria; o altă artistă reprezentând »Vindobona« a salutat pe împăratul în numele şcolarilor din Viena. Apoi a venit rândul cântecilor şi poeziilor. Impăratul era vădit şi adânc mişcat.

Adunarea generală ordinară a comitatului Făgăraş este convocetă pe 25 Maiu st. n. (Luni) începând dela 9 oare. Fiind la ordinea zilei mai multe chestiuni importante, e de dorit ca toţi membrii români să participe la această şedinţă.

Camera comercială din Braşov va ţinea în 25 Maiu n. o şedinţă plenară. La ordinea zilei sunt 11 obiecte.

Osândirea a 12 Români. Luni şi Marţi au stat înaintea tribunalului din Zălau ca acuzaţi fruntaşi din comuna Someş-Odorheiu în frunte cu părintele protopop Gavril Cherebeţiu şi ginerile d-sale părintele Vasiliu Tămaş preot în Ovar, — 15 inşi toţi fruntea comunei, protopop, preot, curatori, primar comunal, acuzaţi cu »agitaţie« şi »volnicie în contra singuraticilor«. In acuză se spune, că la ultima alegere dietală din Cehul-Silvaniei acuzaţii ar fi atacat şi bătut — şi agitat în contra alegătorilor unguri, cari au venit în comună cu candidatul lor Szentkiralyi Zoltán — deşi comuna Odorheiu nici nu aparţine cercului electoral Cehul-Silvaniei, şi că protopopul, ginerile d-sale împreună cu Moş Ion al Alexi ar fi agitat poporul în aşa mare măsură, încât au erupt în strigăte »nu ne mai trebue notareş ungur«, şi notarul aşa s'a speriat încât noptea a trebuit să se refugieze sub pază »jandarmerească« la Jibou! Faptul adevărat e însă, scrie »Tribuna«, că Szentkirályi a venit în Odorheiu cu bătăuşii săi vestiţi, deşi calea nu era pe acolo neţinându-se de cercul său electoral şi văzând că Românii nu îşi fac treabă cu patrioţii lui, au început să spargă ferestrile oamenilor pacinici cu pietrii. După toate aceste au început să bată trecătorii de pe stradă, cine s'a putut s'a apărat cum a putut, în urmă jandarmii s'au amestecat, dar lucru ştiut şi acum, Românii au tras scurta, însă acum mulţi Români erau răniţi. Bătrânul Toma Conţ, căruia mai târziu un bătăuş i-a scos ochiul drept şi azi e orb, văzând sângele curgând părău, a fugit la biserică şi a dat alarmă trăgând clopotele într'o dungă, aşa apoi s'a strâns întreaga comună să vadă, că ce e! Părintele protopop cu ginerile d-sale venind de la şcoală au încercat să liniştească poporul ce le-a şi succes, acesta e faptul adevărat. Tribunalul a osândit la temniţă ordinară pe Moş Iuon al Alexi 1 lună şi 1 zi, Cornîş Toader 3 săptămâni, Opriş Iuon şi Podar George al lui Gligor câte 14 zile, părintele Vasiliu Tămaş, Moş Chririlă, Moş Alexă al lui Iosif, Moş Iuon ai lui Iosif şi Moş George câte 8 zile şi Toma Conţ 3 zile şi toate spesele, cari se urcă la câteva sute coroane. Părintele protopop Gavril Cherebeţiu, Fodor Mihai şi Conţ Onuţ al Nuţului au fost absolvaţi, iară pentru Ilieş Chifor, care nu s'a prezentat, va fi pertractare nouă! Cei osândiţi au apelat la tablă, procurorul asemenea pentrucă îi părea prea mică pedeapsa.

Dela curtea regală română. Regele şi regina nu vor mai pleca în străinătate după cum era stabilit. D-l Dr. Noorden va veni în ţară la 25 Iunie, spre a examina starea sănătăţii suveranului.

Un accident al automobilului regal. Din Bucureşti se anunţă că Joi la oarele 1 p. m. pe când suveranii se întorceau în capitală cu automobilul, a fost lovit de automobilul regal şi trântit jos un individ în etate cam de 40 ani. Automobilul a fost oprit imediat şi regele, regina s'au interesat de starea rănitului. Câţiva poliţişti, cari se aflau în apropiere, au ridicat repede pe rănit şi l'au urcat în prima trăsură ce au întâlnit şi l'au transportat la spital. Un trecător văzând cele petrecute a anunţat societatea de salvare. Până la sosirea ambulanţei rănitul fusese ridicat.

Complotul de la Zarskoje-Selo. Din Petersburg se anunţă că conzilierul gimnazial Ippolitov s'a sinucis la ştirea arestării revoluţionarei de la Zarskoje-Selo. In gara finlandeză a fost arestat un terorist, la care s'a găsit o mare sumă de bani şi un pumnal. El avea misiunea de a veni în ajutorul atentatului plănuit. Complotul era îndreptat în contra unei persoane sus puse de la curtea Ţarului, iar nu în contra persoanei Ţarului.

O mare catastrofă pe căile ferate. Din Bruxella se anunţă, că în staţiunea Coutiche s'a ciocnit alaltăeri un tren de marfă care sosea din Turn-Bont, mergând spre Anvers, cu un tren fulger care se afla în staţie. Trenul de marfă trebuia să apuce pe o linie laterală pentru a aştepta trecerea trenului fulger. Din cauza unei schimbări greşite a macazului trenul apucă însă pe linia principală prăbuşindu-se în adevăratul înţeles al cuvântului asupra trenului fulger. Mai toate vagoanele trenului au fost sfărâmate. Un tren accelerat sosi imediat la locul catastrofei. In timpul acesta cei rămaşi în viaţă începură lucrările de salvare. Catastrofa a avut loc dimineaţa la orele 9 şi un fert. Până la orele 11 au fost scoşi de sub ruine *30 de morţi şi 58 răniţi*. Intre morţi se află şi două doamne, cari călătoreau într'un cupeu de cl. doua. Şeful locomotivei şi fochistul trenului fulger sunt morţi. Cadavrele sunt oribil mutilate şi de nerecunoscut. De sub ruine s'au scos picioare, braţe, capete, şi părţi răzleţe de corpuri omeneşti.

Sosirea principilor moştenitori români. Joi seara, principii moştenitori Ferdinand şi Maria au sosit în Bucureşti cu expresul de Berlin. Moştenitorii tronului au fost însoţiţi de d-na şi d-l locot.-colonel Greceanu. La gară au fost aşteptaţi de micii principi Carol şi Elisabeta, precum şi de d-nii miniştri: D. Sturdza, Ionel Brătianu, V. G. Morţun şi general Averescu.

»Salutul pressei române«. In numărul trecut poporal al foaiei noastre dela 8 (21) Maiu a. c., s'a furişat în articolul ce l'am reprodus din ziarul botoşenean »*Moldova de sus*« o eroare, care conturbă senzul: alinea din urmă a articolului semnat de d-l Constantin *Cihan* este a se ceti corect cum urmează:

„C'un trecut aşa măreţ şi însemnat nici se poate, ca „*Gazeta Transilvaniei*“ să nu fie şi de acum înainte premergătoare pressei româneşti, de unde se isvorească limpede simţirea şi viaţa românească în toată puterea de muncă şi către un ideal desăvârşit“.

Corpul didactic dela şcoala primară din Feldioară aranjează în cas de timp favorabil mâne, Dumineca, o escursiune la Zărneşti cu elevii şcoalei.

Convoiu festiv omagial. Aceasta manifestaţie patriotică, care cu ocaziunea jubileului de 60 ani de domniei a Monarhului nostru va avea loc în 12 Iunie la Viena, va fi de sigur cel mai pompos şi măreţ spectacol, care s'a văzut vre-odată. Fie-care patriot va profita de ocaziune a participa la acest omagiu imposant. Locuri de tribună la aceasta sărbătoare se pot prenumera la *Schenker & Co., Viena I.* Schottenring 3 şi 18 şi la filialele şi reprezentanţii acestei firme.

Numărul nostru jubilar.

Ziua apariţiunei numărului jubilar al »Gazetei Transilvaniei« se va face cunoscută publicului cetitor în curând. — Observăm, că numărul jubilar va fi mult mai voluminos decât se proiectase la început şi va cuprinde şi număroase ilustraţiuni.

Preţul numărului jubilar e stabilit pentru *Austro-Ungaria* cu *1 coroană şi 50 bani*, ear pentru *România* şi străinătate cu *2 coroane* (sau *2 Lei 50 bani)* de exemplar.

Mărindu-se ediţia suntem în poziţiune de a *primi abonamente în tot timpul până la apariţiune.*

Venitul curat din abonamente va întra la *fondul jubilar pentru ajutorarea ziariştilor şi a scriitorilor români dela noi.*

Varietăţi.

Instinct ori raţionament (!?)

Era un timp, când omul se considera pe sine ca unica şi esceptională fiinţă dăruită de creatorul cu minte ageră, pe baza căreia a ajuns a fi stăpânul globului terestru esclusiv şi nelimitat, şi deci volnic a trata pe celelalte vieţuitoare după plăcerea şi capriţiile sale, eflux al îngâmfării sale. Dar astăzi, când ştiinţele fac pe zi ce merge progrese uimitoare şi chiar studiul cel mai anevoios, aşa zisa ştiinta despre suflet (psichologia), nu se mai mărgineşte numai la om, ci s'a estins şi asupra vieţii sufleteşti a animalelor; ar fi o încăpăţinare condamnabilă a trece cu un fel de arogantă aristocratică preste observările aprofundate în direcţiunea indicată aci. Cumcă lumea cultă din toate ţările luminate de făclia ştiinţei ţine cont de mersul progresiv al psichologiei animalelor, dovezi palpabile sunt: societăţile pentru proteguirea animalelor nu numai din motivul folosului, cel are omul dela animale, ci se pare, ba suntem chiar apalicaţi a afirma că motivul să razimă de convingerea, că zău şi aceste fiinţe sunt înzestrate de bunul creator cu o cantitate mai mare ori mai mică de sentiment şi raţionament egal dar nu tocmai adecvat facultăţilor psichice omeneşti. Diferenţa este dar a se căuta pur şi simplu în gradaţiune nu în esenţă. Dealtădată vom adauge la cele publicate deja în »Gazetă« unele observări estrase din opul renumitului psicholog Th. Ribot *„evolution des idees generales* « capitol *„les animaux!“*

Poate să va zice, ne spune Ribot, că animalele domestice săvârşesc lucrări destul de bătătoare la ochi din causă că au fost dresate de om spre folosul său cum ar fi aportul cânilor, dresura cailor, a urşilor, cari esecută danţuri şi fac schime cu bâta strâmbându-se la comanda ursarului, lucru de obşte cunoscut. Dar cum să se esplice lucrările săvârşite de animalele sălbatice, cari trăiesc în pădurile cele dese şi nepenetrabile din Africa şi America.

Trei esemple vor ilustra asertiunile de mai sus. Elefantul în stare sălbatică este în stare aşi face din crăngi de bambus un fel de ţesală sau grătar, cu care deslipeşte de pe trupul său lipitorile, care cu o îndârjire fără păreche se înfig în pielea lui dealtmintrea destul de groasă. El rupe adecă cu tromba sa nuele de bambus — le esaminează rând pe rând, care i-s'ar potrivi spre scopul său; în fine găseşte una cu ghimpi în vârf, o curăţă de frunze şi aşa o avântă când într'o lature când într'alta curăţind binişor pe duşmanul, ce-l înţeapă fără milă. Lucrarea aceasta o fac elefanţii zi de zi de câte ori adecă sunt infestaţi de lipitori ce mişună în acele regiuni ca şi omidele pe la noi.

Elefantul din pădurile seculare din America să apără de nişte muşte mari, foarte rele făcându-şi un venturar (evantail) din o creangă de bambus. El cărăţă creanga până aproape de vârf de frunze — lasă însă un smoc de frunze la acest vârf — şi cu acesta să apără de muşcoi avânsând acest instrument când într'o parte când intr'alta şi astfel alungă muştele dela sine. Aici avem deci două unelte făcute cu intenţie spre un scop hotărât.

Despre o maimuţă ni-se spune, că fiind ea legată de un lănţişor în apropierea unui culcuş de răţiuci scoase de curând, aruncă o bucată de păne spre culcuşul lor. Răţucele, lacome cum sunt, sar una câte una din cuib spre a prinde bucăţica când vai de capul celei ce avuse curagiul a se repezi după maşlonul sau râma aruncată de şireata cumătră, hop, sunt şi înghiţite de moimă.

Nu se cere oare şi în cazul acesta o doză de raţionament!

A. I. sen.

Palatul păcii în Washington.

Zilele trecute toate republicele şi statele Americei de sud, Americei centrale şi Americei de nord au fost reprezentate la punerea celei dintâi pietre de temelie a edificiului »*Biuroului Statelor americane*« în Washington.

Cea mai mare parte din suma trebuitoare pentru înălţarea acestui *palat al păcei* din ambele Americi a fost dată de bogatul (devenit celebru prin darurile sale pentru opera de pace şi de cultură) *Carnegie*.

S'au cântat imnurile tuturor republicelor iar preşedintele Statelor-Unite, Roosevelt a ţinut un discurs făcând apologia ideei frumoase în numele căreia atâtea state, în bună înţelegere, ridică acel palat şi mulţumind marelui filantrop, nu numai pentru Americani, ci şi pentru cultura şi pacea Europenilor.

A răspuns ambasadorul Braziliei în numele tuturor statelor reprezentate.

Ideia creării uuui astfel de birou datează din 1898, data celei dintâi conferenţe panamericane ţinută la Washington. Scopul acestui birou e de a face cu putinţă cât mai mult cunoştinţa între diferite popoare şi republici şi a stabili cât mai multe legături prietineşti. Biroul are şi o frumoasă bibliotecă.

Glume.

Intre bancheri:

— Ce s'a întâmplat cu procesul tău cu canalia aceia de S.., care-ţi furase o sută de mii de lei?

— A, totul s'a aranjat, mi-a luat fata.

*

Convorbire la o exposiţie de pictură.

— Eu sunt pentru pictură *în mare*, de câmpuri largi. Tablourile astea micuţe mă fac să râd.

— Sunteţi critic.

— Nu, eu pun în rame!

*

Ea. — Renunţă odată pentru totdeauna la mâna mea; n'am să iau decât un om care să fie cu desăvârşire opus mie.

El. — N'ai să găseşti; perfecţiunea nu se poate găsi pe pământ.

ULTIME ŞTIRI.

Budapesta, 23 Mai. In şedinţa de eri a dietei, la desbaterea budgetului ministrului de justiţie, au luat cuvântul deputaţii Dr. St. C. *Popp* şi C. *Brediceanu*, desfăşurând număroasele plângeri ale naţionalităţilor.

Budapesta, 23 Mai. Eri a avut loc procesul *„Luptei“* pentru reproducerea scrisoarei adresată lui Björnson de către mai mulţi fruntaşi cehi şi apărută în „Courier Europeen“. Redactorul *Macrea* a fost pedepsit cu *8 luni închisoare de stat şi 2000 cor. amendă.*

Budapesta, 23 Mai. Inainte de a se vota budgetul ministeriului de culte dep. Bozoky a presentat o propunere privitoare la obligativitatea învăţământului primar. Apponyi a vorbit contra, iar dieta a respins propunerea.

Proprietar: Dr. Aurel Mureşianu.
Redactor respons.: Victor Branisce.

„Gazeta Transilvaniei“ cu numerul à 10 fileri se vinde la zaraful **Dumitru Pop**, și la **Eremias Nepoții.**

Tipografia A. Mureșianu, Brașov.